

Prešov si 17. november pripomenie aj verejnou výstavou

Mesto Prešov v spolupráci s Múzeom obetí komunizmu z Košíc pripravili na 17. novembra – Dňa boja za slobodu a demokraciu špeciálnu exteriérovú výstavu s názvom Gulagy – Prvé obete komunizmu na Slovensku. Výstava vzniká pri príležitosti 80. výročia deportácií občanov zo Slovenska do gulagov. Mesto Prešov spolu s Múzeom obetí komunizmu pozýva verejnosť na výstavu, ktorá pripomína jednu z najtemnejších kapitol povojnových dejín. Výstava Gulagy - prvé obete komunizmu na Slovensku bude sprístupnená v Južnom parku pri Pamätníku osloboditeľom na Hlavnej ulici od 17. novembra do 28. novembra 2025. „Sloboda nie je samozrejmosť. Nenesie v sebe len právo prejavu, ale aj možnosť hľadať – nové formy, nové významy, nové cesty. Každý priestor, ktorý vytvárame, každý nápad, ktorý premeníme na realitu, je možný len vďaka ideii slobody. Pamäť mesta sa neukladá len do archívov, ale aj do ulíc, budov, miest. Je preto dôležité, aby sme sa pri takýchto príležitostiach na chvíľu zastavili – nielen kvôli pripomenke minulosti, ale kvôli tomu, čo z nej v sebe nosíme dnes, aby v určitom momente nezostala zo slobody len nenaplniteľná túžba,“ uviedol hlavný architekt mesta Prešov Patrik Panda. Výstava vzniká pri príležitosti 80. výročia deportácií občanov zo Slovenska do gulagov, ku ktorým dochádzalo na konci 2. svetovej vojny po príchode Červenej armády. Približuje osudy ľudí, ktorí boli nespravodlivo zatknutí a deportovaní do Sovietskeho zväzu - Slovákov, Čechov, Maďarov, Rusínov, Nemcov a ďalších. Mnohí z nich sa stali obeťami bezprávia len pre svoj pôvod či spoločenské postavenie. „Musíme sa naučiť nevnímať selektívne oslobodzovanie nášho územia počas 2. svetovej vojny a neľútostný režim, ktorý tu bol nastolený pár rokov po tom. Mnohí sa snažia tieto dve veci dávať na akési morálne misky váh a dokonca jednu druhou ospravedlňovať. Zločiny a utrpenie však vždy musia byť jasne pomenované a nikdy ich nemôžeme zľahčovať iba preto, lebo to neseďí do konceptu čiernobieleho videnia sveta. Žiaľ, niekedy nám aj naši záchrancovia a osloboditelia dokážu spôsobovať bolesť, utrpenie a traumy, od ktorých nás kedysi sami oslobodzovali. Obeť, ktorá prežíva muky, nerozlišuje, či sa jej to deje v trestaneckom tábore nacistov alebo bolševikov. Utrpenie bude vždy utrpením a neexistuje naň ospravedlnenie, bez ohľadu na to, kto, kedy a kde ho pácha. Práve 17. november bol jedným z míľnikov občianskej spoločnosti, ktorá sa po dekádach odvážila kolektívne túto nepravosť nahlas pomenovať. Preto je pre mňa mimoriadne dôležité, aby sme si tento deň naďalej pripomínali,“ povedal k otvorení výstavy primátor mesta Prešov František Olša. Výstava vznikla v spolupráci mesta Prešov s Múzeom obetiam komunizmu v Košiciach. Týmto spôsobom chcú verejnosti ponúknuť symbolickú pripomienku toho, že sloboda a ľudská dôstojnosť nikdy nie sú samozrejmou. „Výstava Gulagy – prvé obete komunizmu na Slovensku nám má pripomenúť naše súčasné dejiny. Je 80 rokov od ukončenia druhej svetovej vojny. Po vojne sa ľudia chceli tešiť z toho, že boje skončili a budú žiť v slobodnej a demokratickej krajine. Ale stalo sa čosi úplne iné. Začali miznúť ľudia a nikto nevedel prečo a ani kam miznú. Spolu s Červenou armádou prichádzala na naše územie aj sovietska vojenská tajná polícia SMERŠ a tajná polícia NKVD, ktorá pod rôznymi zámkami začala ľudí predvolávať alebo zbierať na sústredovacie miesta, odkiaľ boli transportovaní do pracovných táborov v Sovietskom zväze, nazývaných gulagy. V tých vykonávali nútené práce vo veľmi ťažkých podmienkach. Mnoho ľudí, ktorí tam strávili roky svojho života, o tom v období komunizmu nesmeli rozprávať a tým táto téma padla do zabudnutia. Výstava chce pripomenúť tie obete, ktoré boli násilne odvlčené do gulagov. Mnohí tam aj zomreli. V našej databáze sa nachádza menovitý zoznam 171 obyvateľov z Prešova. Týmto na nich spomíname a vzdávame im úctu,“ priblížil výstavu riaditeľ Múzea obetí komunizmu Pavol Hric. Výstava bude oficiálne otvorená v pondelok 17. novembra 2025 o 16:00 hod. pri vstupe do Južného parku smerom od autobusovej zastávky Na Hlavnej.